

Indicaties	Contra indicaties	Complicaties	Benodigdheden	Vorbereiding
Werkwijze	Aandachtspunten	Observaties	Frequentie	Diversen

PRIMUS			
1	Draag mondkmasker en handschoenen.		
	Naso-pharyngeale wisser	Naso-pharyngeaal aspiraant	Speeksel
2	Breng de flexibele, fijne wisser zo plat en zo diep mogelijk in de neus. Draai voorzichtig verschillende keren rond zijn as zodat voldoende celmateriaal opgenomen wordt. Breng de wisser in het eSwab-medium en breek het stokje af, sluit met schroefstop.	Spoel de neus met fysiologisch water. Breng de flexibele, afzuigsonde zo diep mogelijk (achter neusbrug) in de neus.	Voorkeur ochtendspeeksel (geen vereiste) Zoniet, zorg dat patiënt voorbij 30 minuten niet gegeten heeft, zo nodig: even wachten voor staalname.
3	Neem de droge wisser. Wrijf voorzichtig maar krachtig met de wisser over verschillende plaatsen van ontsteking of over de tonsillen en achterzijde van de keel zo mogelijk. Let erop dat je de tong, de wangen, de tanden en de huid (uvula) niet aanraakt met de wisser als je hem uit de mond verwijdert. Steek de wisser ook in hetzelfde eSwab-medium (bij de nasofaryngeale wisser) en breek het stokje voorzichtig af.	Zuig het slijm op met het toestel. Het slijm komt in het aspiraantrecipiënt van de slijmafzuiger terecht.	Speeksel wordt verzameld via schrapen/spuwen in een steriel potje met schroefdop. Tijdens opwekken van speeksel: best mondkmasker aanhouden.

1 Toepassing

Staalname voor het opsporen van respiratoire pathogenen (~~influenza-antigentest en/of micro-assay~~ respiratoire pathogenen).

2 Doelgroep

Alle bevoegde zorgverstrekkers (artsen en verpleegkundigen van het JYZ). Voor de laboratoriummedewerkers is enkel de naso-pharyngeale wisser van toepassing. De zorgverstrekkers hebben de verantwoordelijkheid om de inhoud van dit document met zorg en zin voor kwaliteit uit te voeren.

3 Definitie & afkortingen

NVT: niet van toepassing

4 Indicaties

Vermoeden van een respiratoire infectie.

5 Contra indicaties

NVT

6 Complicaties

NVT

7 Benodigdheden

7.1 Afname wisser

De complete afnameset Het afname materiaal is verkrijgbaar in het labo en is ter beschikking op spoed en consultatie pneumologie.

Deze bevat: Benodigdheden:

- 1 eSwab-medium met droge wisser voor afname thv keel
OF 1 Sarstedt-tube met Fysiologisch water (NaCl 0.9%) + 1 keel wisser
OF 1 Vacuette met PBS (Greiner Bio-one) + 1 keel wisser
- 1 flexibele fijne wisser voor nasopharyngeale afname,
- 1 tongspatel
- 1 masker
- 1 paar handschoenen
- 1 aanvraagformulier.

7.2 Afname aspiraaf

- Aspiraaf toestel Laerdal Suction Unit
- 1 set Slijmafzuiger – pediatrie met 2 afzuigsondes VYGON, Ref 534.101
- 1 spuit van 2mL
- 1 flacon Mini-Plasco NaCl B.Braun 0.9% IV 10mL, ref 0819-094

7.3 Afname speeksel

Sputumpotje of specifieke kit voor het afnemen van speeksel.

8 Voorbereiding

- Controleer de identiteit van de patiënt.
- Zorg voor privacy.
- Verzamel het materiaal en plaats alle benodigdheden binnen handbereik.
- Informeer de patiënt omtrent de handeling: indicatie,... aangepast aan begripsvermogen van de patiënt.
- Ontsmet de handen.

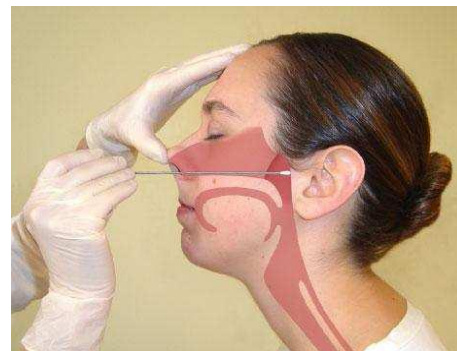
9 Werkwijze

9.1 Afname naso-pharyngeale wisser

Ideaal worden 2 wissers afgenomen: 1 nasofaryngeale wisser (= diep in de neus) én 1 keelwisser. Beide wissers mogen samen in het eSwab-medium gestoken worden (zoals hieronder beschreven).

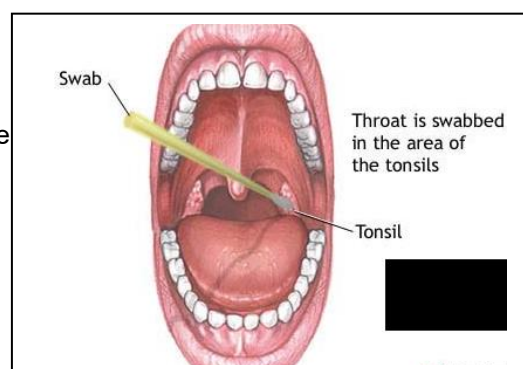
9.1.1 Nasofaryngeale wisser

- Doe handschoenen aan en zet het mondmasker op.
- Breng de flexibele, fijne wisser zo plat en zo diep mogelijk in de neus.
- Draai voorzichtig verschillende keren rond zijn as zodat voldoende celmateriaal opgenomen wordt.
- Breng de wisser in het eSwab-medium en breek het stokje af, sluit met schroefstop.
- Identificeer het staal correct met naam en geboortedatum v/d patiënt (bij voorkeur met klever).

9.1.2 Keelwisser

- Druk de tong plat met de tongspatel.
- Neem de droge wisser.
- Wrijf voorzichtig maar krachtig met de wisser over verschillende plaatsen van ontsteking of over de tonsillen en achterzijde van de keel zo mogelijk. Let erop dat je de tong, de wangen, de tanden en de huid (uvula) niet aanraakt met de wisser als je hem uit de mond verwijdert.
- Steek de wisser ook in hetzelfde eSwab-medium (bij de nasofaryngeale wisser) en breek het stokje voorzichtig af.

9.2 Afname naso-pharyngeaal aspiraant

Het setje bevat 2 afzuigsondes, waarbij deze met diameter 3 mm op het recipiënt zit. De afzuigsonde van 2 mm is beschikbaar en kan evt gewisseld worden met die van 3 mm. Mogelijk nadeel bij gebruik van 2 mm is verstopping.

- Plaats de leiding van het toestel (1) op de dikste leiding van de slijmafzuiger (2).
- Steek de stekker van het toestel in het stopcontact.
- Zorg dat de draaiknop (3) op maximum 200 mmHg staat.
- Zuig ongeveer 2 mL NaCl 0.9% op met de spuit.
- Breng de spuit in een neusgat van de patiënt en spuit de NaCl gedeeltelijk in.
- Breng de afzuigsonde van het setje zo diep mogelijk (tot achter de neusbrug) in het neusgat.
- Controleer de aanwezigheid van een slijmprop in het aspiraantrecipiënt.
- Plaats de draaiknop op '0'.
- Verwijder het afzuigstop met de sonde van het recipiënt en sluit af met het onderste stopje.
- Leg het toestel af.

9.3 Afname speeksel

- Speeksel wordt verzameld via spuwen in een recipiënt.
- Er zijn verschillende kits op de markt voor het afnemen van speeksel. Sommige van deze kits hebben een recipiënt met een buffer vloeistof, andere niet.
 - o In het geval van een recipiënt zonder buffer vloeistof wordt best een steriel recipiënt gebruikt.
 - o De keuze van het type recipiënt/device hangt o.a. af van de gebruiksvriendelijkheid en de doelgroep (kinderen versus ouderen). In alle geval, moet het een recipiënt/device met CE-markering zijn, of een dat door de FAGG een afwijking van de normale conformiteitsprocedures heeft gekregen.
 - o De afnamemethode kan verschillen per kit, en, indien beschikbaar, worden de kit-specifieke instructies gevolgd.
- Er wordt bij voorkeur ochtendspeeksel (voor of kort na het opstaan) gebruikt, maar dit is geen absolute vereiste. In ieder geval moet een afname vanaf de late namiddag, en zeker 's avonds laat, vermeden worden.
- Er mag geen speeksel afgenomen worden kort na een maaltijd. Zorg ervoor dat de persoon de voorbije 30 minuten niet heeft gegeten, gedronken, gerookt, of kauwgom geconsumeerd.
- Indien mogelijk wordt speeksel verkregen via het schrapen van de keel. Dit laat toe om posterieure orofaryngeale secreties ('deep throat saliva') te verkrijgen. Tijdens het verzamelen en het opwekken van speeksel in de mond kan de persoon best zijn mondmasker aanhouden.

9.4 Naverwerking

- Controleer de identiteit op het afgenomen materiaal (transportmedium met 2 wissers in).
- Steek het materiaal in een plastieken zakje met zijsluiting.
- Noteer uw identiteit (badgenummer) en het tijdstip van de staalname op het aanvraagnummer.
- Voeg het correct ingevuld en ondertekend aanvraagformulier bij in het buidelzakje.

10 Aandachtspunten

- Draag mondmasker en handschoenen.
- Vermeld problemen bij de staalname, of afwijkingen van de afnamevoorschriften op de aanvraag. Indien de opmerking een invloed kan hebben op het analyseresultaat wordt deze vermeld op het laboprotocol (de labomedewerker vult de opmerking in bij rapportinfo).

11 Observaties

Rapporteer het verloop en observaties in het verpleegdossier.

12 Frequentie

Op aanvraag van een arts.

13 Transport naar het laboratorium

Het staal wordt zo snel mogelijk naar het laboratorium gebracht, persoonlijk of via de buizenpost. Indien transport binnen de 30 minuten niet mogelijk is, wordt het staal bewaard in de frigo (max. 2 u bij 2-8°C).

14 Opleiding

- Voor laboratoriummedewerkers: zie opleidingsspecificaties.
- Door het departement VPK: zie specifieke opleidingsdocumentatie.

15 Diversen

Documentatie: https://covid-19.sciensano.be/sites/default/files/Covid19/20201130_Advice%20RAG_Saliva%20sampling_NL.pdf

Bijlage: Afname Naso-pharyngeale wisser (fiche)

Benodigheden

Deze complete afnameset is **zijn** verkrijgbaar in het labo en is ter beschikking op spoed en consultatie pneumologie.

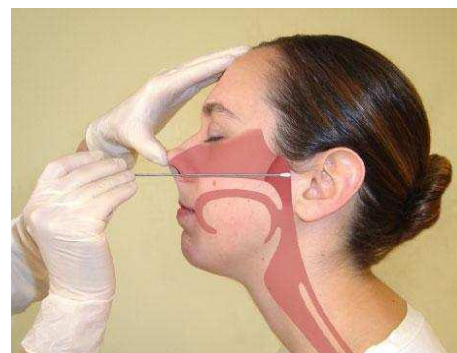
- 1 eSwab-medium met droge wisser voor afname thv keel
OF 1 Sarstedt-tube met Fysiologisch water (NaCl 0.9%) + 1 keel wisser
OF 1 Vacuette met PBS (Greiner Bio-one) + 1 keel wisser
- 1 flexibele fijne wisser voor nasopharyngeale afname
- 1 tongspatel
- 1 masker
- 1 paar handschoenen
- ~~- 1 aanvraagformulier~~

Werkwijze

- **Ideaal worden 2 wissers afgenomen: 1 nasofaryngeale wisser (= diep in de neus) én 1 keelwisser.** Beide wissers mogen samen in het **eSwab**-medium gestoken worden (zoals hieronder beschreven).

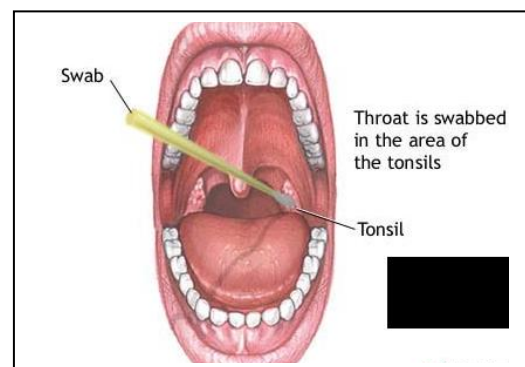
Nasofaryngeale wisser

- Doe handschoenen aan en zet het mondmasker op.
- Breng de flexibele, fijne wisser zo plat en zo diep mogelijk in de neus.
- Draai voorzichtig verschillende keren rond zijn as zodat voldoende celmateriaal opgenomen wordt.
- Breng de wisser in het **eSwab**-medium en breek het stokje af, sluit met schroefstop.
- Identificeer het staal correct met naam en geboortedatum v/d patiënt (bij voorkeur met klever).

Keelwisser

- Druk de tong plat met de tongspatel.
- Neem de droge wisser.
- Wrijf voorzichtig maar krachtig met de wisser over verschillende plaatsen van ontsteking of over de tonsillen en achterzijde van de keel zo mogelijk. Let erop dat je de tong, de wangen, de tanden en de huid (uvula) niet aanraakt met de wisser als je hem uit de mond verwijdert.
- Steek de wisser ook in hetzelfde **eSwab**-medium (bij de nasofaryngeale wisser) en breek het stokje voorzichtig af.

- Controleer de identiteit op het afgenomen materiaal (transportmedium met 2 wissers in).
- Steek het materiaal in een plastic zakje met zipsluiting.
- ~~- Noteer uw identiteit (badgenummer) en het tijdstip van de staalname op het aanvraagnummer.~~
- ~~- Voeg het correct ingevuld en ondertekend aanvraagformulier bij in het buidelzakje.~~